

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.5. Quid facimus? Quia hic homo &c. Vasa iniquitatus fuerunt hi consiliarij, liuore, auaritia, & ambitione plenißimi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

tur. Producit Deus ranas; illi molestissimas,
 & idem obijerunt, licet iam Pharaon fateatur opus
 hoc esse Dei eo quod illas a se repellere esset im-
 potens, omnes licet potentia suae nervos exten-
 deret vt ab illis se liberum eriperet: supplex pe-
 stulat à Moysè & Aaron: *Orate Dominum pro me*
 vt auferat ranas: tandem immittit Dominus
 illi muscas & tabanos, quos de puluere suscitauit
 innumeros: omnem mouit lapidem Magi suis
 incantationibus, quibus plagam hanc auertant sed
 lapidem lauante tenim hoc indicat, ex Dion Au-
 gust. illud Exodi. *Fecerunt similiter malfes in-*
cantationibus suis vt eucerent Cinipbes & non po-
tuerunt, addit autem haec Pharaoni Magos mali-
 caste. *Dignus Dei est hic*. Diuinam fateatur in
 hoc opere potentiam luce meridiana clariorem:
 etenim hoc Deus agere consuevit inimicos suos
 puniturus: vt prius velit eius agnoscant poten-
 tiam ipsique eam fateantur: quatenus liquidò
 conflet, cuius in hoc sit culpa concipienda, sicut
 ostendit in Balaam Ariolo: quid non agit vt illi
 notum faciat Deum esse huius populi conducto-
 rem, nec contra eum vllam proualere potentiam?
 & hoc ipsum vult in Pharaone palam fiat, vt ipse
 fateatur Deum horum mirabilium esse operato-
 rem: *Dignus Dei est hic & ipse*, quidem qui dixit:
nescio Dominum.
 Idcirco subiungit Spiritus Sanctus quod vlti-
 me prodigijs quae ligito Dei fiebant pertinax ip-
 se Dei que populo restiterit aduersarius: *Inidua-*
rumque est cor Pharaonis. Illa coniunctio (que) in-
 sinuat vt attendamus, quid acciderit post tanto-
 rum verificationem miraculorum. Hic producit
 Christus Dominus noliter non Cinipbes de pul-
 uere aculeo suo, pungentes sed Lazarum de se-
 pulchro qui Iudaeos Christo redarguat aduersa-
 rios. *Iniduarumque est cor*. Hoc proprium cordi
 est obfirmato, vt illo peius fiat & obduratius,
 quo mollescere debuerat & mitigari. Idem licet
 intueti in Exodo: de Ciniphum flagello, quò
 Deus premit Pharaonem: dum enim Deum huius
 plagae sentit auctorem, populo promittit liberta-
 tem si modo plagam hanc à sinibus suis auertat.
 Quocirca Moysen & Aaron deprecatur dicens:
Orate pro me, praestant quod postulat. Nihilomi-
 nus *Ingramatum est cor*. Nam ex praestitis Phara-
 ni beneficijs quibus euadere debuisset melior,
 peiorem eum factum admiramur.
 XVII. Hinc annuera Ierosolymitas: quanta namq;
 Simili- Christus in eorù commodum opera perficiat, in-
 ter in Iudaeis & in de tamen trahit in eum insurgendi argumentù.
 & in Quam aptè ad holidem conuenit: illis nomen à
 vobis. Patre suo impositum. *Vasa iniquitatis bellantia.*

Instrumenta bellica, sed praua & inuersa. Hec
 quam multa similia bellica instrumenta in Deum
 praua & peruersa nam eo ipso, quod Deus illis
 largitur quatenus illi seruiant diligentius: illum
 grauius offendunt & insurgunt perduelles, atque
 ex eo seditionis bellicae conflant instrumenta,
 concessit tibi Deus corporis incolunitatem, quã
 sicut Dei seruum decet illam in eius impensas
 obsequium; tu vetò eadem vteris, teque disponis
 vt illum offendas: tibi que persuades quod cum
 oprata fruatir valetudine, liberè tuis possis vacare
 delicijs: etenim tibi tempus non defuturum ad
 poenitentiam, quam tunc serio arripies dum il-
 lam tibi videris excidisse: opes largitur tibi, vt
 virtutis sint instrumentum, atque illis titum
 conferens pauperis puellae pudicitiam periculo
 lapsus expositam: etenim dotem non habet, qua
 nubat, nec ventri cibum: tu autem has arma la-
 cis quibus virtutem eius & castitatem impugnes
 impudicus; tuis illam promissis domique peruen-
 tens: intellectu te dotauit, quò cognoscas illum
 eiusque beneficia, quatenus te tantis beneficijs
 trahat in amorem suum irretitum; tu vetò gla-
 dium ex illis fabricas. ancipitem diuersarum in
 Deum & proximum inuentor machinarum, omnia
 perperam iudicando, eunctaque perturbando,
 &c. Conuenienter de te deaque beneficijs à Deo
 tibi praestitis dicere licet. *Vasa iniquitatis bellantia.*

L. loc.
 cu. in
 Exod.
 loc. a.
 Exod. 8
 18.

Exod.
 32.

XVII.
 Simili-
 ter in
 Iudaeis
 & in
 vobis.

§. 5. Quid facimus? Quia hic homo &c.
*Vasa iniquitatis fuerunt hi consiliarij, liuore,
 auaricia, & ambitione plenisissimi.*

Nondum hoc peius diximus: quia quid
 amplius indicare voluit Patriarcha Iacob,
 illos agnominans instrumenta vel vasa ini-
 quitatis ad bella promptissima. Abulensis opina-
 tur, quod eos sic appelleret significans illos esse
 esse malitiã plenos. *Vasa iniquitatis, id est, plena*
iniquitate, tenent malitiam in corde reconditam,
sicut vas aliquid intra se continet. Illos autem
 describit Hieroglyphico seu simbolo vasis olei.
 Vidit Diuus Ioan. deserti vas inauratum ac ve-
 nustum externis: interius autem tot immundis
 repletum abominacionibus, vt in eo omnium ge-
 nera comprehendereatur abominacionum. Tales
 illos considerat Iacob exteius formosos: O quam
 patebant autem colore cadaueroso, positentis &
 ieiuniorum praecone manifesto: quam aptè com-
 positu simbris illis & phylacterijs coloris caeru-
 lei, quibus eorum pedes tegebantur atque eos
 in caelo iam habere se testabantur. Quam ve-
 videban-

In exp. 49
 Gen.

1.
 Alia ratio
 cur dicat
 tur vasa
 iniquita-
 tis.

videbantur non nisi Dei legem zelare, nec alios habere oculo nisi ad illam directos, magnificatis illis Phylacterijs, quibus Dei mandata inscribebant? vident illos, inquit Iacob: quam sunt exterius formosi? potro hoc non te lateat interius plenos omni esse nequitia. Quia nequitia? nullam in particulari nominat: designans omnibus illos esse conquinatos.

Illos à longè cernebat Iacob, & de prope describit nobis illos Dicitur Ioan. quàm essent omni sic iniquitate pleni, sic vt eam ore suo nequissimi regurgitarent; illos perpende sollicitos, inquietos, turbatos & anxios, sibi mutuo colloquentes. *Quid facimus? quia hic homo multa signa facit. Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum, & venient Romam, & tollent locum nostrum & gentem.* Ecce quanta malitia, & quo pleni sint veneni mortifero. Perpendit Dicitur Iudas Apostol. tria esse peccata suprema & omnium capita peccatorum. Inuidiam, Avaritiam & Superbiam. *Va illis, quia in via Cain abierunt, & errore Balaam mercede effusi sunt: & in contradiçione Core perierunt.* Vx illis, cum suo malo in aliquo illorum incidere, illis comparate: etenim eorum regula totum valent mundum peruertere.

Primum peccatum est Cain, quod nouimus fuisse inuidiam, quâ feroc in fratrem suum exarsit. Secundum fuit Balaam, nempe avaritia, quandoquidem lucri gratiã tantam commiserit iniquitatem vt Deo populo maledicere proponeret. Tertium dicitur esse Core delictum, qui inflatus ambitione, superbus iustitiam & vile fecit duces illos Moysen & Aaron à Deo designatos. Quod si vnum horum peccatum ad eorum vitam suffecerit quid omnia simul efficiunt? illa omnia in Pharisæis attende.

Primum peccatum ceteris antesignanum est inuidia: quâ Christi gloriam non nisi per noscisse ferunt, ardent inuidiã. quod Redemptor nosse tantam sibi ex operibus nominis conciliet estimationem: hæc illis vt vermis cor erodit infatigabilis, dum eos loquentes intelligimus.

Quid facimus? quia hic homo, &c. hæc est aatem inuidiæ definitio ex theologia & subtili declaratione. Diui Basilij, a nec non Diui Thomæ. b *Dolor de prosperitate aliena* hoc illi genus est, dolor plagaque cordis illud transodiens, oriens ex considerata in altero prosperitate. Vates Isaias inuidiam vocat *Spiritus compunctionis*: quidquid enim in altero boni considerat hoc illi in lanceam vertitur viscera penetrantem. Acute dixit Poëtarum Latinorum Princeps exprimens inuidiæ effectum.

Obliqua inuidia stimulis agitabat amaris Virgil. 11. Pulchrum epitheton inuidiæ, *Obliqua*, præposita, peruersa, etenim ex eo, quod amorem & beneuolentiam elicere deberet erga proximum, dum eum cernit dignitate sublimem, epibus autem famâ clarum, honore exaltatum: odium fouet, rancorem producit & seuiam in eum molitur malevolentiam: hæc ipsa est, quæ peruersum adeo producit argumentum, quale Pharisæorum illud, qui ex operum Christi celsitudine, quibus excitati deb. erant vt eum tanquam Messiam acceptarent, expedire concludunt nendum illum non recipere, sed insuper occidere: hæc eos ita acerbe torquet, & vilceta transfodit: vt quiescere non possint nec sibi temperare sic tot lanceis & pugionibus tra. suerberantur, quot in Christo vel inuiti prodigia notabant emittentiora. Quod si querat quid illos habeat ita turbatos, afflictos, & inquietos? ipsa est inuidia, quam suo peccatore gerunt inuisceratam.

Obliqua inuidia stimulis agitabat amaris. Comparatur animus inuidi cordi prunis ardentibus exposito: nam igitur quo carbones illustres sunt clari, & splendidi, ipsum assatur, stridet & absumitur. O maledictum inuidum: etenim te lucidâ virtutum, & præcellentiarum alterius prunæ consumunt & exagitant, sicut Saulem in Dauid & fratres Iosephi in inueniunt sanctissimum, & Cain in Abel innocentem. Hæc est illa, quæ hoc in consilio facem prima præfert: qui teste D. Chryostom. *a ipsa cadit Mater.* Hæc est, vt loquitur Diuus Basil. *pugna in Deum Magistra,* quia Luciferum mouit vt signa Deo inferret insensibilissima, belloque impeteret eum atrocissimo. Sic expoluit Diuus Chryostomus. Hunc Deus celo exturbauit: creauitque in terra hominem, quatenus in eius succederet locum eumque occuparet: ille, draco tartareus rabidâ fuit inuidia, quæ pectus illi corrodit: quo ego? fietine potest vt ille mihi præualeat? an hoc inultus patiar vt terra cespes sit mihi præferendus: excitat illum inuidia, mouetque efficaciter vt opus illud Dei inimicus oppugnet, & hominem studeat deijcere pro vt re ipsa perfecit. Hæc enim de causa, teste (Diuo Chryostom.) dicitur. *Inuidia diaboli mors inuicis in orbem terrarum.* Venenosus igitur hic serpens momordit Cain, illicque rabidum hoc insudit venenum: qua de causa ex Diuo Basilio dicitur: *Diabolus est factio:* atque ex D. Chryostomo, *diaboli inuentum;* factusque est huius magistri primus discipulus: sic enim vocatur à Diuo Basilio. *Primus diaboli discipulus.*

Ideico subtiliter dixit Diuus Ioa. *Cain ex matris*

a Hom. 36. in Ioan.
b Hom. de inuidia, qua incipit, Bonus est Deus in principio.
V.
Item ex dis matris

Hom. 46. in Gen. fin.
Sap. 2. 24.
Hom. 11. de inuidia
Hom. cit.

14. 23
14. 23

II.
Tria genera peccatorum primicia. Inuidia, Avaritia, & Ambitio. Epist. Causo. vers. 11.

II.
Quid sit inuidia. a Hom. 11. de inuidia b 1. 2. 9. c 1. 2. 9. d 1. 2. 9.

VI. Cur Cain dicitur esse ex maligno.

ligno serot: Videtur enim metaphoram sumere a morfu serpentis seu viperæ. Vipera venenum habet acutissimum instar ignis: mordens infundit illud in eum, quem mordet: unde instar ignis inar deficit, quo illi viscera leuiss extuntur. Exponit D. Thom. *malignum* dici quod in malo igne succenditur. Satan vipera est malo igne inuidiæ succensa, mordet Cain eoque mortu cordi illius venenum infundit inuidiæ, quo miserum videre licet agulhis premi mortalibus, illi viscera exui multo crudelius quam illis, quos igni serpente mordebant, etenim sic eos appellat Spiritus Sanctus: *Ignitos serpentes*: quia infusum ab eis venenum carni exurebat, quàm ignis picis: atque vt talis igne succensus vociferabatur: quid ago? quid hoc est? pariat ego, vt frater meus me iunior mihi præferatur? ane decet me permittere vt honore & dignitate me longius anteverrat? hæc fuit illa magistra quæ fratrem illi eadem proposuit exequendam.

Num. 21.

Progreditur vterius serpens ille venenosus, & Patriarchas mordet filios Iacob, eosque lethali hoc veneno succentos inficit, atque in fratrem excitat verinum, dicentes: quid agimus? an sic modeste fetendum, vt minorentis ille nobis imperet, & rex ipse præsideat? hæc magistra illos instruit tantam infirmitatem machinari fratres inhumanitatem. Notandum ergo cum Diuo Chrysolom. Saulem ab hoc serpente infectum, quanto furore in Dauid rapiatur innoxium, hæc est illa, quam anguis ille tartareus super hoc effudit consilium, horum omnium corda lancinans consiliatorum, vt inuidiâ succenti sic inuoluerent.

Hom. 46. in Gen. 27.

Quid facimus quia hic homo multa signa facit? Quæ ratione pernitimus hominuculū hunc, vix vnus oboli nos auctoritate & dignitate antecedere?

VII. Inuidia semper viliora notat.

Proptium est inuidiæ, vili facere proximū, illique manus iniicere quod in ipso videtur infelix: sicut lapillus ille: nam collisus in infimum & abiectissimum statuit, in puluerem redegit aurum, argentum, aes, ferrum, & quidquid in illa fulgebat augustius: hoc significat verbum illud *hic homo*. Queritur cur proprio illum nomine non appellauerit: erat etenim satis notum, eratque illi maxime conueniens vt quid de celo descendens *lesus*. Non incongrue dicitur: vt enim exposuimus in illo concilio circumcirca quemlibet consiliarium volitabant millia legionum dæmonum, & huic concilio tota adfuit malitia, & plebecula infernalis: vbi autem illi conueniunt, hæc prima seruat ab eis regula, vt nec loco nec sermo sanctissimum illud no-

men pronuntietur: etenim etiam nominatum in eius ignominiam, illos timore percellit vehementiori. Rosmarinus & Thimus nedum suarum spirant odorem, si ea manibus contractes, sed etiam dum pedibus conculcas & ab animalibus decerpuntur. Sanctissimum nomen *Iesu* etiam ore infernali pronuntiarum odorem exhalat fragrantissimum, vt ait sponsa: *Vnguentum effusum nomen tuum*. Dilecte votorum meorum, est nomen tuum vt Balsamum pretiosum vnguentum effusum: licet enim inimici tui illud effundant luce tabescentes illudque pedibus proterant: admirabili teplet fragrantia cubiculum: sicut in co patet quod effudit Magdalena ex nardo Pistico mixto & pretioso: nam *Domus impleta est* ex *Jo. re vnguenti* unde nomen abigit fixitorem & quamlibet tollit infectionem: est adeo suauis Balsamum altissimum nomen *Iesu* atque vnguentum compositum saltem in officina diuini ipsius intellectus: vt quamuis turba illa maledicta ore suo fetido & immundo illud effunderet, talem nihilominus exhalaret odoris suauitatem vt toram illam in fugam compelleret faciem infernalem.

Can. 1. 2.

Joan. 12.

Porro ratio præcipua hæc esse potest, quod ibidem regnaret inuidia illa vero, si Diu. Chrysol. credimus, hoc primum intendit vt oculos conijciat in illud, quod in alio sibi persuadet esse posse contemptus causam: veritas patet in Saule: nam a quo tempore tabidus ille ignis cor eius inuasis numquam ore suo nomen hoc Dauid pronuntiauit: censebat enim esse hoc honorificum Dauid, quo puellæ virgines Israël illi ceciderant in nomine: *Saul percussit mille: Dauid autem decem milia*: sed semper eum vocauit: *Filium Isai*, id est ex inuidia fortis virum: eundem effectum aduertimus in Iudæis: etiam semper Christum nominibus appellauerunt contemptibilibus *vbi iste ille*, dicebant olim: nomen autem frequentius hoc erat, *Hic homo*: quo conabantur euertere quicquid illis dixerat: quod esset filius Dei: ex quo grauiores ortæ sunt contentiones quod an ille nobis melior? Quis ille, nisi de malua natus, & in stramine reclinatus in æquo tolerandum hoc animo, vt nobis palmam eripiat, & post se relinquat præteritos? *Quid facimus: quia hic homo multa facit*.

Hom. de Saule & Dauid.

IX.

Saul, Dauidem proprio nomine

1. Reg. 18.

10. X.

Anaritia in Iudæis notatur.

fau.

faustum cor illud, quod ipsa intraverit: Radix omnium malorum cupiditas, quam quidem appetentes, erraverunt à fide & insenserunt se doloribus mulis. Ananus quor torquetur angustijs, cuis & calamitatibus: Hæc eius propria vox est interrogatiua (sic Dives Basilus) quam Chastus in avaro illo dicitur designavit: Quid faciam? Quomodo lucrabor? Quomodo securus ero ne patiar naue fragium?? Qualiter ire à fure præferabo? Percussit virgâ suâ Moyses terræ pulverem & ecce Cinyphes oriuntur innumerabiles squietis inimicæ. Sic avaro contingit: etenim hæc eius prima & ultima cura terræ pulverem, nummos, opesque contingere: prohi quor Cinyphes oriuntur sollicitudinis. Sed videantur tractatus nostri; hæc est omnium radix iniquitatum. Radix omnium malorum cupiditas. Ostende mihi vtrum cuius illa cor possedit, & ego tibi illud ad omne nequitæ facinus ostendero præparatum: etiam vt Deum suum vendat, & occidat. Hoc tibi liquidò Iudas confirmat, in cuius cor diabolus venenum hoc iniecit, & idem ipse hoc ipsum pectori infudit Iudeorum.

Igitur vltimis progredere & confideta qualiter lus duabus inferni domicellis, alia iungatur tertia, vt funiculus componatur r triplex, & que fortissimus: esse que ipsa alijs in nequitia non inferior superbia & ambitio. Si homo ille distius superbiat: venient Romani, & nostras nedum diripient opes domusque prædabuntur, sed insuper & gentem, auctoritatem nostram, dignitatem & in populo præmittentiam. O quam effeax iniquitatum radix: Initium omnis peccati superbia. Nul lum inuenias mihi peccatum, cui illa non commisceatur; nulla celebrantur in inferno inptiæ, in quibus illa coqui non fungatur officio: per quæ dis tria illa peccata hæc vala te, lenita? Egre gie certe concilium hoc descripsit Vates. Evangelicus, & quantum consilio, quandoquidem Iacob dixerit illis esse vala iniquitat, vult ipse illud ex pliare illos considerat angustijs, doloribus, pœnisque prolocutus: Toriones & dolores obtinebunt, quæ passurum dolébunt. Heu heu quam tribuam quam afflicti quam solliciti. Quid facimus. Ne miretis, inquit propheta, pectus etenim habent mille referunt serpentibus immundis, imo ferocioribus animalibus, quæ cor illis corrodat: & quænam sunt ita? refert plurtimas sortu in particulari tria ponderat præcipua: Erius, miluos, & atacones: Ibi habuit Ioueam Erius & cum fœdit illuc congregati sunt milui: erit cubile draconum tibi. Erius spinas oblitus signat inuidiam: que cor pungit & viscera circumfodit. Miluus

Hieron. Bapt. de Lanuz a Tom. III.

rapax auaritia symbolum: etenim vngues inijcit nedum in bona sed in cor adeo pertinaciter, vt non sit quæ illos extrahat: idcirco vocatur ab Apostolo: Lanuens diabo liquamvis enim quis sit Apostolus in illum incidens suspensus vt Iudas interibit. Draco superbiam denotat septem capitibus, iijque coronatis ferecissimam. Qui tales corde fouet indigenas, an censet illum vel medico quidem tempore à pœna liberum & angustijs absolutum? Si quis Erius: quomodo se haberet? Si quis in visceribus Miluum pateret, qui vngibus viscera impeteret, quo non dolore torqueretur? Si quis alius colubro vexaretur, qui cor illi & penetralia corroderet: quid hunc facturum existimas? Si cuncta hæc animalia vno in corde statueres, an arbitraris aliquid superaddendum, huius viti doloribus & angustijs? Sola inuidia quantum te ipsa premit: etenim vt Erius animam tibi lancinat; sola auaritia, quantis re, auate, premit angustijs etenim vt Miluus tua comprimit vngibus intestina: sola superbia re, dignitatum anhele, quantis te eius discretuat cor tibi depascens accerimè? omnia hæc simul iuncta in his perpende mortalium miserimis: quam anxij: Toriones & dolores obtinebunt: quam inquieti? Quid facimus? Optime congruit illis à Patre nomen impositum: Vasa iniquitatis bellantia.

§.6. Quid facimus &c. Si dimitimus eum &c. Huius concilij consiliarij fuerunt inuidia, auaritia & ambitio.

Insuper idcirco senex optimus ille subiungit: In consilijs eorum non veniat anima mea, & in oculis eorum non sit gloria mea: quia in furore suo occiderunt virum. Deus, me à tali libere concilio: quid enim aliud à talibus consiliarijs, vt inuidia, auaritia, & superbia expectandum? erant hi Barthol & Bala: quos consulebant: illi Isafones & Alexandri, illi codices & pandectæ, quibus eorum dengebatur consilium. Quid enim aliud diabolica posset inuidia consulere, nisi illud quod Caino fratricide? quid auaritia crudelis, nisi illud quod Balaam? & quid honore pœta ambitio, nisi illud quod Core persuasit: Ab illo ergo die cogitauerunt vt inter facerent: eum. Quænam hæc credi suspenserunt argumenta? auaritam, inuidiam, & odium? Quid facimus? quia hic homo multa signa facit? O perduelles ipse Pharaone pernicitiores! intravit

L i i i i ut

Horv. 6. in iudicem.

XI. Huc accedit ambitio.

Ecc. 10. 15.

XII. Sub tribus animalibus hæc tria peccata notantur. Isa. 13. 8.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN